

Het bijbelse kernwoord knielen/ gebedshouding(en)

I. HET OUDE TESTAMENT

I. כָּרַע *davon* כָּרַע Knie, aram. כָּרַע, ass. *birku*, auch *burku*, äth. *ኣርአ* (auch ar. *رَكَعَ*, aram. *אֲרַבְתָּא*) u. *den*. כָּרַע, aram. *כָּרַע*, äth. *ኣርአ* knieen. Vgl. Holma, NKt 96. 132 f.
Kal impf. כָּרַע, *נִכְרַע* — *den*. knieen Ps 95 6, m. *עָלָה כָּרַעוּ* 2 Ch 6 13.†
Hiph. impf. כָּרַע — m. d. *acc.* knieen lassen (die Kamele) Gn 24 11.†
Deriv.: כָּרַע.

Onderstaande gegevens zijn verzameld uit Gesenius' Hebr. und Aram. Handwörterbuch; 16^e Aufl. 1915 en Abr. Trommius, Nederlandse concordantie (6^e herz.dr.). Zie onder I.A.a. Het Hebr. werkwoord voor knielen is: כָּרַע

I.A.a. Betekenis van de

tekstgegevens

- Knielen (2 Kron. 6:13; Ps.95:6)
- Het werkwoord wordt ook gebruikt van het knielen van kamelen (Gen.24:11)

I.A.b Samenvatting + toepassing

1. Het is de bedoeling, dat we de behandeling van het bijbelse kernwoord knielen plaatsen tegen de achtergrond van de in de Bijbel voorkomende gebedshoudingen in het algemeen.

We geven nu eerst een korte samenvatting van een bijdrage daaromtrent uit E-sword/ ISBE, s.v. attitudes en adoration. Maar daaraan vooraf is het wellicht zinvol iets te zeggen over wat bidden ten diepste is (uit Easton Bible Dictionary/ Bible Works, s.v. prayer)

Wat is bidden?

Bidden is een gesprek hebben met God, niet in contemplatie of meditatie, maar zich direct wenden tot Hem...Het aangezicht van de Heere zoeken (Ex. 32:11), zijn ziel uitstorten voor de Heere (1 Sam. 1:15), bidden en roepen naar de hemel (2 Kron. 32:20), naar God (vroeg) zoeken en tot de Almachtige om genade bidden (Job 8:5), nabij God wezen (Ps. 73:28), de knieën buigen (Ef.3:14).

Bidden veronderstelt een geloof in het persoonlijk bestaan van God, Zijn vermogen en gewilligheid om gemeenschap van ons met Hem te hebben, Zijn persoonlijke toezicht over alle dingen en al Zijn schepselen met al hun activiteiten. Kortom: Gebed is de ademhaling van het christenleven.

Door God aanvaardbaar gebed moet oprecht zijn (Hebr. 10:22), opgezonden tot God met eerbied en vreze des Heeren, met een nederig gevoel van onze eigen geringheid als schepselen en van eigen onwaardigheid als zondaars, met het ernstigste aanhouden en met restloze onderworpenheid aan de goddelijke wil. Gebed moet ook tot God worden opgezonden in het geloof, dat God is en de Hoorder en Verhoorder is van gebeden en dat Hij Zijn Woord wil vervullen: Vraag en u zult ontvangen (Matth.7:7v; 21:22; Mark. 11:24; Joh. 14:13v) bid in de naam van Christus (Joh. 13:23v; 15:16; Ef. 2:18; 5:20; Kol. 3:17; 1 Petr. 2:5).

2. Gebedshoudingen. Er zijn in de Bijbel vier gebedshoudingen:

1. staande, 2. buigend, 3. knielend, 4. voorover ter aarde gevallen op zijn aangezicht.

a. Staande

Zo aanbidt men God vooral in openbare erediensten (ook in de Joodse synagoge); staande met het hoofd recht omhoog of met licht gebogen hoofd; soms de handen opgeheven. Dat was ook de gewoonte onder christenen, reeds in het vroege christendom (men nam die gewoonte uit de synagoge mee).

Elders in de antieke wereld (bijv. in de stèle van Hammurapi is zulk een houding tegenover de zonnegod te vinden).¹ Ook is in het dagelijks leven een staande houding onder Israël vaak tevens de uitdrukking van ontzag voor iemands meerdere. Zo staat Jozef voor Farao (Gen.41:46); zo staan Salomo's adviseurs (oudsten) voor hem (2 Kron.10:6) en voor koning Rehabeam (2 Kron.10:8). Dat was ook de gewoonte aan het Perzische hof (Esther 5:2; 8:4) en in Babylonië (Dan.1:19; 2:2).

Tegenover de God van Israël staat koning Salomo in diep respect ter gelegenheid van de inwijding van de tempel voor het altaar met de handen uitgestrekt naar de hemel (1 Kon.8:22, 54).² Vgl. Ex. 9:29; Ps.63:4; Jes. 1:15; 9:29; Ezra 9:5. Zijn gebed is als wat een klokkenluider doet, die beneden in een toren aan het klokkentouw trekt en hoor, daar boven in de hemel gaan de klokken luiden.

Machtig zingt het Psalmboek van het staan van Gods dienaren (priesters) die alle nachten in het huis des Heeren staan in de ontmoeting van hun God (Ps. 134:2; 135:2)

De heidenen kusten staande hun afgodsbeelden als blijk van verering (Job 31:27; 1 Kon. 19:18; Hos.13:2). Maar Israël kust de Zoon (Ps. 2:12) en dat niet in de gestalte van een beeld, maar in de openbaring van de Heere in Zijn Woord. De Heere alleen is het rechtmatige voorwerp van aanbidding. Hij is de enige majesteitelijke God die alle aanbidding waard is. Zie Jes. 6:1-5

God zal mijn hoofd nu boven 's vijands benden
Verhogen; dies wil ik, met blij geschal,
In Zijne tent het offer opwaarts zenden,
Daar psalm en lied Zijn lof vermelden zal.
Verhoor, o HEER, toon mij een gunstig oog;
Ik zal mijn stem verheffen naar omhoog;
Verhoor mij toch, bewijs mij Uw genâ,
En antwoord mij, die voor Uw aanzicht sta. (Ps.27:4 ber.)

b. (Neer) buigend

Het is niet altijd gemakkelijk om de precieze gebedshouding aan te geven van een bidder; knielde hij of boog hij? Dat was afhankelijk van iemands temperament en van de intensiviteit van zijn gebed. Eliëzer, uitgezonden om een vrouw uit te kiezen voor zijn meester Izak, boog voor de Heere (Gen.24:26); vgl. Gen.18:2 (Abraham). Toen de Israëlieten Egypte verlieten, werd hen bevolen te buigen en zich te neigen voor de Heere (Ex.11:8; 12:27,28).

¹ Een van de beeldhouwwerken, uitbeeldend de verovering van Lachis door Sanherib vertoont de monarch gezeten op zijn troon, terwijl de overwonnen vorst staat of knielt voor hem. M.a.w. zo'n houding laat ook in het gewone leven het besef van onderdanigheid en ontzag zien.

² Zo vinden we het ook in het NT (Matth. 6:5; 11:25; Luk. 18:11 (gelijkenis van de Farizeër en de tollenaar).

Uitdrukkelijk verbiedt ons het Woord van God om de afgoden (nieten en nullen) te aanbidden en zich te buigen voor een vreemde god (vgl. Ex.20:5; Num. 25:2; Joz. 23:7; Richt. 2:12; 2 Kon.17:35; 2 Kron. 25:14; Dan. 3:5v) of voor engelen (Gen.19:1); vgl. 2 Kon. 5:18; Openb.19:10; 22:8v. Ook verbiedt de Heere zeer zich te buigen voor al het heil des hemels (2 Kon.17:16; 21:3,5) .

In het dagelijks leven, vooral aan koninklijke hoven bogen mensen zich ook wel voor een hooggeplaatste; vgl. Gen.43:28 (broers van Jozef); 1 Kon.1:16, 31 (Bathseba voor David) o.a.

Hoe heerlijk zingt Ps. 66 van de Heere in Zijn verhevenheid en wonderlijke daden:

Al 't aardrijk smee' U, neergebogen;
Het heff' de schoonste psalmen aan,
Gezangen, die Uw naam verhogen,
De glorie van Uw wonderdaan.
Komt, allen, ziet Gods wijze wegen;
Wat is Zijn werking hoog geducht,
Hetzij Hij 't mensdom met Zijn zegen
Bezoekt, of met Zijn strenge tucht! (Ps.66:2 ber.)

c. Knielend

Een knielende gebedshouding treffen we eveneens bij Salomo aan ter gelegenheid van de tempelwijding (1Kon. 8:54; 2 Kron. 6:13). Josephus die van deze ceremonie melding maakt, zegt, dat de koning aan het slot van zijn gebed zichzelf op de grond werpt en in deze houding voor een lange tijd blijft aanbidden. Ezra viel op zijn knieën, toen hij zich tot de Heere richtte in zijn gebed (Ezra 9:5). Ook Daniël knielde en bad driemaal 's daags (Dan. 6:10). ³ De aansporing van de Psalmist (Ps. 95:6) laat zien waar zijn voorkeur ligt in het gebed: Komt, laat ons aanbidden en nederbukken; laat ons knielen voor de Heere. En Jesaja refereert aan hetzelfde, als hij zegt: 'Alle knie zal voor Mij (God) gebogen worden (Jes. 45:23).

Hoor de echo van dit alles in het boek der psalmen

Wat blijdschap smaakt mijn ziel,
Wanneer ik voor U kniel
In 't huis, dat Gij U hebt gesticht!
Hoe lief heb ik Uw woning,
De tent, o Hemelkoning,
Die G', U ter eer, hebt opgericht (Ps.26:8 ber.)

4. Voorover op het aangezicht ter aarde vallend

Deze attitude is een teken van onderworpenheid en nederigheid of/ en diepe eerbied. Die houding nemen ook leiders/ profeten van de Allerhoogste aan:

- ✓ Tegenover de Heere: Abraham (Gen.17:3); Mozes en Aäron (Num.14:5; 16:4, 45; 20:6); Jozua (Joz. 5:14); Elia op de Karmel (1 Kon. 18:42); Job (1:20); Ezechiël (1:28; 3:23);

³ Evenzo vinden we het in het NT bij de apostelen en in de vroege kerk Bij Stefanus (Hand. 7:60), Petrus (Hand.9:40), Paulus (Hand.20:36) en anderen (Hand. 21:5). Vgl. Ef.3:14.

✓ Tegenover Gods engel: Dan.8:17.⁴

Ook nemen mensen in de ontmoeting van elkaar onderling soms deze houding aan: Ruth 2:10 (Ruth voor Boaz); 1 Sam. 20:41 (David voor Jonathan); 1 Sam. 25:23 en 2 Sam.14:4 (Abigail en de vrouw uit Thekoa voor David); 2 Sam. 1:2 (een Amalekiet voor David); 2 Sam.14:22 (Joab voor David); 2 Kon.4:37 (de Sunamietische voor Eliza); Esther 8:3 (Esther voor Ahasveros).

Hoe rijk om te ondervinden wat de dichter van Psalm 146 ervoer:

't Is de HEER, wiens mededogen
Blinden schenkt het lieflijk licht;
Wie in 't stof lag neergebogen,
Wordt door Hem weer opgericht;
God, die lust in waarheid heeft,
Mint hem, die rechtvaardig leeft. (Ps.146:6)

II. HET NIEUWE TESTAMENT

II.A Het Griekse woord voor knie is γόνυ en voor knielen γονυπετέω

Het Nieuwtestamentisch woord voor knielen betekent van oorsprong: iemand vereren/huldigen = zich voor iemand op de knieën werpen en knie of voeten of de zoom van zijn kled kussen.

II.A.a Tekstgegevens/ korte omschrijvingen (o.a.volgens Trommius)

- Een mens vallende voor Hem op de knieën (Matth. 17:14)
- Vallende op hun knieën voor Hem, bespotten zij Hem (Matth. 27:29)
- Vallen voor Hem (Jezus) op de knieën (Mark.1:40; 10:17; 15:19)
- Simon Petrus, viel neder aan de knieën van Jezus (Luk.5:8)
- Vallende op de knieën, riep hij met grote stem (Hand.7:60)
- De knie voor Baäl niet gebogen (Rom. 11:4)
- Voor Mij zal alle knie zich buigen (Rom. 14:11)
- Buig ik mijn knieën tot de Vader van onze Heere...(Ef. 3:14)
- In de Naam van Jezus zich buigen alle knie (Fil. 2:10)
- Daarom richt weder op de slappe knieën (Hebr. 12:12)

II.A.b Samenvatting + toepassing

1. Het OT verbiedt ons nadrukkelijk om de knie te buigen voor een afgod. In de tijd van Elia waren er gelukkig nog 7000 (een rest) die de knie voor Baäl niet gebogen hadden. Die verkiezende genade wordt ook in het NT geroemd (Rom. 11:4). En tenslotte zal alle knie zich ook weldra voor de Heere buigen (Jes. 45:23; Rom. 14:11). Dat houdt ook in, dat we dienst van alle afgoden resoluut afzweren en geen knieval doen voor geldgod Mammon, voor de seksgoden in de veelvoud van onze tijd. Vgl. Hebr. 12:12.

Komt, buigen w' ons dan biddend neer,

⁴ Voor het NT zie: Matth. 17:6 (tegenover God(stem) op de berg der verheerlijking); Mark.5:22; Joh.11:32 (tegenover Jezus); Matth. 26:39 (Jezus in Gethsemane); Hand.10:25 (Cornelius tegenover Petrus); Openb.1:17 (Johannes tegenover de Verheerlijkte Jezus)

Komt, laat ons knielen voor de Heer;’,
Die ons gemaakt heeft en verkoren (Ps.95:3b)

Dat wij dan maar nooit spottenderwijs zoals de Romeinse soldaten op Gabbatha voor Jezus op de knieën vallen. Want dan zullen we het weten op de grote dag van Zijn wederkomst (Matth. 27:29; Mark.15:19).

2. Wie die God van Israël in Zijn ontfermend hart mag zien, staat ook oog in oog met de Heere Jezus. Jezus draagt de naam van Kurios net als Zijn Vader. Hij heeft alle deugden van Zijn Vader verheerlijkt en Zijn heilig recht voldaan. Hij is daarom en zo ook met de Vader de aanbiddelijke/ prijzenswaardige God.⁵ Vandaar dat we telkens in de Evangelieën lezen, dat mensen die om Hem verlegen werden, voor Hem op de knieën vielen (Matth. 17:14; Mark.1:40; 10:17). In de ontmoeting met Hem en ziende Zijn wonderlijke daden blijft er niet minder dan grote verwondering over. Zoals bij Petrus, toen op Jezus’ bevel zijn vissersscheepje gevuld werd door een menigte vissen (Luk. 5:8).

Als wij het NT gelovig lezen, kennen we geen twijfel omtrent de Godheid van Jezus. Daarom: wie Jezus ontmoet als zijn Verlosser, kan niet anders dan eerbiedig voor Hem op de knieën vallen. Zie de boven geciteerde teksten; vooral Openb. 5:9-14; 7:9-11. De Godheid van Christus Jezus is geen 'verzinsel van de christelijke kerk'. Ze is een wezenlijk stuk uit de geloofsbelijdenis van de eerste christenen. Het is voor het geloof iets aanbiddelijks, dat Jezus Christus, zoals de Geloofsbelijdenis van Nicea betuigt: de eniggeboren Zoon van God is, geboren uit de Vader, vóór alle eeuwen; God uit God, Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God; geboren, niet gemaakt, van hetzelfde Wezen met de Vader... (Geloofsbelijdenis van Nicea). Vandaar, dat in de zgn christologische hymne van Fil. 2 in vers 10 beleden wordt, dat in de naam van Jezus elke knie zich zal buigen.⁶

3. Een van de machtigste getuigenissen daarvan is Stefanus, de eerste martelaar van het NT die onder een regen van stenen knielt voor Jezus Die Hij ziet staan aan Gods rechterhand (Hand.7:60).⁷ Jezus in Zijn verheerlijkte staat is voor Stefanus de prijzenswaardige God, Die hij zelfs in het uur van zijn dood op de knieën aanbidt. Welk een bemoediging voor een volgeling van Jezus die ook in onze dagen in de hoek zit waar de slagen vallen.

4. In diepe eerbied voor de Heere en Zijn Christus buigt ook een apostel als Paulus op de ruwe vloer van zijn gevangenis zijn knieën, als hij zijn brief schrijft aan de gemeente van Efeze. Ik buig mijn knieën tot de Vader van onze Heere...(Ef. 3:14).

Paulus heeft ooit in Damaskus bidden geleerd en hij heeft het daarna nooit meer achterwege gelaten. Bidden voor zich persoonlijk in al zijn noden en behoeften (vgl. 2 Kor.12:7vv) en voor zijn gemeenten, waarvan de zorg dagelijks op hem drukte. De muren van zijn gevangenis zullen wel eens op hem afgekomen zijn. Maar hij had ook een open deur naar boven toe. Hij wist met zijn tijd wel raad.

Paulus bad ook eens op het strand van Miléte, afscheid nemend van de ouderlingen van Efeze: 'En als hij dit gezegd had, heeft hij nederknielende met hen allen gebeden' (Hand. 20:36). Wat een afscheid! Wel met een afscheid met tranen, maar geen afscheid voorgoed.

⁵ Vgl. Matth.2:11; 8:2; 9:18; 14:33; 15:25; 20:20; 28:9,17; Mark. 5:6; Joh.9:38.

⁶ Dit zgn. universele eerbetoon aan Jezus is ook te vinden in Rom.8:22; Eph 1:20-22 en vooral ook in Openb.5:13. Aldus Robertson's Word Pictures (Bible Works).

⁷ Lukas schrijft vijf keer over knielen (van Jezus, van Petrus, van Paulus) en Markus eenmaal (over de soldaten op Gabbatha, Mark. 15:19). Zo Word Pictures in Bible Works ad Hand. 7:60.

Van een andere apostel (Jakobus, de broer van Jezus) is ooit gezegd, dat hij ‘dagelijks bad in de tempel voor Israël, zodat zijn knieën tenslotte knobbelig werden als van een kameel.’

5. In het gelovig bidden tot Jezus zijn we aan het hoogste en beste adres, dat van een Vader, dat van de Vader van onze Heere Jezus Christus.

Zonder gebed vaart niemand wel.⁸

Is het dan tenslotte niet een grote verlichting, als wij de last van onze schouder mogen afleggen op de grote Hoorder der gebeden? Ooit hoorde ik van iemand die met een zwaar pak op zijn schouders op weg naar huis was. Toen kwam daar een paard en wagen voorbij. ‘Wilt je meerijden’, vroeg de voerman. ‘Zeker, heel graag’, antwoordde de wandelaar. ‘Stap maar op en ga naast mij op de bok zitten’, zei de voerman tegen de man. Dat deed hij. Na een minuut of tien, had de man echter nog steeds zijn zware pak op zijn rug. ‘Waarom hij die last niet naast zich neerlegde?’ Ach ja, daar had hij in het geheel niet aan gedacht. Hij hoefde nu immers die last niet zelf meer te dragen.

En zo houden wij ook vaak onze lasten maar het liefst op onze rug in plaats van ze neer te leggen op de wagen van Gods Woord onder ons. Zo C. H. Spurgeon.

⁸ In deze voordracht is gebruik gemaakt van 1. Gesenius’ *Hebr. und Aram. Handwörterbuch*; 16^e Aufl. 1915, s.v. Hebr. כָּרַע - knielen; 2. Trommius’ *concordantie*, s.v. *γόνυ* / *γυνυπεσεω* (knie/ op de knieën vallen) ; 3. E-sword/ ISBE, s.v. attitudes en adoration.; 4. Easton Bible Dictionary/ Bible Works, s.v. prayer; 5. Robertson’s Word Pictures in Bible Works ad teksten NT.